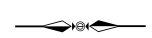

מסורת הש"ם

א) ערלה פ"ג מ"א, ב) נשתלה ב, א) פסחים כב: קדושין טו: (ע"ש), ד) ע"י רש"י ונחם כה. ד"ה כסורי וזב, ט) זה מפירות הערוך. רש"י, ו) כס"א: גנדים, ו) נ"ל מתוך ההנחה, ח) נ"ל ונפלה לגינה, ט) פ"י מושב, י) פ"י בוסר וזמים קטנים משוב רפואה. רש"ל בשם רש"י,

תורה אור השלם

- ובי תבאו אל הארץ ונטעתם כל עץ מאכל וערלתם ערלתו את פריו שלש שנים וזהו פ"ה לפ"ם ערלים לא יאכלו: ויקרא יט כג
- ולבנהמתך ולחיה אשר בארצך תהיה כל תבואתה לאכל: ויקרא כה ז

הגהות הב"ח

א) רש"י ד"ה יט שנה ובי קמחד סמינים הס"ד: ב) ד"ה דול ובי ואין מגיע השבח:

גליון הש"ס

רש"י ד"ה דול ובי ואי הייתי סובר סמינים. לפ"ו דול צינעה היינו דלמר כזוב הול אכל האזנים או שאר פירות אכל קליפת הסמינים עמ"ן לא החלו ותמוה לי דלמאי צריכ ליה ואמאי ל"א כפשיטות דהולו סמינים ואף דגם אלו מוכרן לא היה מוכרן ביוקר מ"מ כיון דאין שנה סמני' ולא מקרי השבה היו כנאכד הגולה דמשלם כשעת הגולה וי"ע. ונאמת ק"ל גם על הגמרא דלמאי צריך לאוקמה דגול כזע וסמינים דחד לוקי כדמשקרא דגול סמינים שריים וזעז כמר שלו והול הרינה עד שהמרה עס האזע שעלין אין עולים לדמי הנזע כשהיה בעדן הגולה ואי יט סמינים מהדר ליה הסמינים ואומר הרי שכן לפניך ואי דנמאי נשקליה ואמר בלחמם החוק לך גם בצמרי ואי אין שנה סמינים לא היו השנה על הסמינים ונריך לשלם כדמשקרא וע"ג: תוב' ד"ה או ובי אלא ניי בעלמא יורה. עיין ש"ך פ"י שאל סק"ב:

הגזול עצים פרק תשיעי בבא קמא

כפרא דודי. קינח בו את היורה כלומר ציירי כזע שנשחיירו ציורה כזעו. כופרל לשון קינוח ^י כמו בליתל דפרסל למכפריה כהכל שוחטין (חולין דף טז.ה): **נוסן** לו **דמי עליו**. דקיניהו צמינו. אבל נתן עלים כו' דלא שינה ולא קני ידו על התחמונה: **יש שנה כו'**.

כלומר חזותא מילתא היא או לאו מילתא: **וטרנהו**. שראן צמיס דכרכן: **וזעז כהן**. כמר שלו מצביא לן יש שנה סמינין על הזמר דחזותא מילתא היא ואמר ליה הב לי סמנאי דשקלמניהו כו' כדצביא למימר קמן: **אמרי ואי אין שנה כו' מי מני אמר ליה לים לך גבאי ולא מדי**. בתמייה. נהי נמי דחזותא לאו מילתא היא לוימא ליה הב לי סמנאי דאפסדמיניהו: **כפון**. שו"ן: **וקא מהדר ליה**. לכמר כשהוא כזוע מאי: **יש שנה סמינים על גבי זמר**. דחזותא מילתא היא וקמהדר ליה כמר וקמהדר ליה סמינים כלומר כהך השנה דלמר קמהדר ^א: **דוול ליצנע**. כמר כזוע הול כעולם ואין ^ב מגיעין שנה לדמי סמינים ואמר ליה נגול ^ב איני הייתי מוכר סמינים או הייתי לזעז כגד ועכשיו הפסדמני דהל לא השציחו בצמר: **א"נ דלזע כזו קופא**. גול קוף וסמינים וזעז את הקוף ומחזירו לו דלא אייקר ליה. ^ב ואמרי לה קופה של נכריס: **כגון דזמר דחד וסמינין דחד כו'**. ולאו לענין גולן קצעי לה דאין כאן גול: **כקליפי ערלה**. קליפי אגוזים או שאר פירות אכל קליפת העץ לא דאין ערלה אלא בפירות: **הנראה לעינים**. מראה בעלמא אע"פ שאין בו ממש כגון נר וזעז: שציעית אסור לעשות סחורה בפירותיה וקליפי פירות קאמר ולא קליפי עצים דעצים אין שציעית חלה עליהן דלקמן [ע"פ] דתםס עצים להסקה ניתנו: רביעית

סמינין על גבי צמר וצמר מהדר ליה סמינין לא מהדר ליה אמרי תיפוק ליה דאייקר ליה ניהליה בדמי לא צריכא דול ציבעא ואיבעית אימא כגון שצבע בהו קופא רבינא אמר הכא במאי עסקינן כגון דצמר דחד וסמינין דחד וקאתי קוף וצבעיה לההוא צמר בהנך סמינין יש שבח סמינין על גבי צמר דאמר ליה הב לי סמנאי דגבך נינהו או דלמא אין שבח סמינין על גבי צמר ואמר ליה לית לך גבאי כלום תא שמע ^א הבגד שצבעו בקליפי ערלה ידלק אלמא חזותא מילתא היא אמר רבא ^א הנאה הנראה לעינים אסרה תורה דתניא יערלים לא יאכל ^א אין לי אלא איסור אכילה ומנין שלא יהנה ממנו ולא יצבע [בן] ולא ידליק בו את הגר תלמוד לומר וערלתם ערלתו את פריו ערלים לא יאכל לרבות את כולם תא שמע יבגד שצבעו בקליפי שביעית ידלק שאני התם דאמר קרא ^ב תהיה בהויתיה תחא רבא

לשמן שאין עומד להדלקה כלל וההוא דפרק כל שעה (פסחים דף טז.ה): דהוה ^ט שייף לצרמיה ^י כגוהרקי דערלה וקאמר מידי דרך הגאה קעצידנא התם לא הוה דרך הגאה כלל וקסה לפי' דהא צעי למפשט מהכא דחזותא מילתא היא ודחי דשאי הכא דגלי קרא משמע דלא אמתא קרא למיסר שלא כדרך הגאה אלא למיסר אע"ג דליכא אלא חזותא בעלמא וא"ת אם כן מיפשוט לאידך גיסא מדאינטריך למיסר שמע מינה דחזותא לאו מילתא היא ויש לומר דאיכא למילף מהכא דחשיב כאילו הוא בעין ותימה לרבי יהושע דגמר דערלה פרי מפרי מבכורים בפרק העור והרוטב (חולין דף קב: ושם) וסבר דאין סופגין את הארבעים על הערלה אלא על היוצא מן הזיתים ומן הענבים אבל היוצא משאר פירות מותר היאך יאסר לכזוע במשקיהן מן החורה וכל שכן צמיס שנישורו כזה הקליפין ויש לומר דלא אינטריך קרא אלא שלא יצעז צזיתים וענבים וציוצא מהם או בממשות של עפרוריות הקליפין הנטחנין ומיהו לא יצעז דקתני בצרייתא מיירי שפיר בכל עניני כציעה דערלה ומשקיהן בכל ענין ומדרבנן ומיהו קרא לא אחיא אלא כדפרישית אי נמי יש לומר דפרי דערלה דוקא גמר פרי מפרי דביכורים ולהכי אימעוט משקה דידהו אבל שומר לפרי דאיתרבו מאת פריו את הטפל לפריו לא אמעיט משקה דידהו וליכא למעוטי מפרי דביכורים דביכורים ליתנהו בשומר לפרי כלל ואע"ג דהוי השתא טפל חמור מן העיקר יש ליתן טעם שלא יקשה מזה על שמעתא דריש ארוהו מקומן (נחםס דף מח.ה): אבל אין לומר דלף על גב דליכא מלקות ציוצא משאר פירות עשה דערלתם ערלתו איכא דהא אכל מאי דכתיב וערלתם קאי לא יאכל דכתיב כמר הכי ועוד אם היה במשקה דשאר פירות דערלה איסור עשה אם כן מנא ליה שלא יצעז בו הא אינטריך לאסור המשקין בשמיה ובהנאה כשהן בעין ואין להקשות כיון דאיתרבי שומר לפרי דלא חזי לאכילה אם כן על כרחך מיתסרא ערלה כהנאה ולמאי אינטריך קרא שלא יהנה דהא איכא שומרין טוצא דחזו לאכילה:

הגזול עצים פרק תשיעי בבא קמא

קא.

הא מנחי קמך שקליניהו. ומ"מ אגרא צעי למיתב למישקל להו דכיון דאתי לידיה צעי למיעבד השבה כדאמר לעיל (דף נח.ה) גבי זורק מטבע לים: **דו"ר ציבעא**. ומכל מקום איירי דגול סממינים שרייין דאי דקינהו וטרנהו קננהו צשינוי: **דציבעז בהו קופא**. פירש בקונטרס גזול קוף וסממינים שרייין וזעז את הקוף ותימה דלס כן אפסדיה ודדים וכה"ג היזק ניכר הוא ומחייב ונראה

לפרש דלזעז כזו קופא כלומר בגריעות ובכיעור כעין קוף שהוא מכוער: **אין דלמא אין שבח של סממינין על גבי צמר**. תימה הרי נהנה שזמרו מעולה בדמים יותר וישלם מה שנהנה כמו אכלה ^א מצדי רחצה דפ"ב (דף יט:י) ^א וירדה לגינה דהכונס (לעיל דף נה:י) ובפרק אלו נערוס (כתובות דף ל: ושם) אמר תחב לו חזירו משקין של אחרים צזית הצליעה דמשלם מה שנהנה ויש לחלק דהנאה דהכא אין בזה ע"י מעשיו ולא ע"י מעשה בהמתו ובתחב לו חזירו אע"פ שאין זה ע"י מעשיו מכל מקום נהנה גופו אי נמי הנאה דהכא לא חשיבא הנאה שאין ^א אלא נוי בעלמא יותר:

מנין שלא יהנה ממנו. בפרק כל שעה (פסחים דף כב: ושם ד"ה מנין) פריך אמאי לא נפקא לן איסור הנאה מלא יאכל:

ור"ל יצבעו בו ורא ידריך בו הנה. אע"ג דאסר שאר הנאות

לאנטריך לדבוי כציעה והדלקה כציעה משום דחזותא בעלמא הוא והדלקה משום שכלה האיסור כשעת הדלקה ואם תאמר והא בפרק כל שעה (שם דף טז.ה) שריין עצים להדלקה למאן דאמר אין שנה עצים צפת ולא משכחי עצים דאיסורא אלא כעין כסא ושרשיפא ויש לומר דשמן הוי בעין כשעה שהוא דולק אכל עצים נעשים גחלת והשלהבת אין בזה אלא מן הגחלת ואם תאמר ומ"ש דהכא מנריכין קרא להדלקה וגבי תרומה טמאה מנריכין קרא להמיר כדדרשינן שך תהא להסיקה תחת מצלינך וי"ל משום דס"ד דגילף תרומה ממעשר הקל דאמרה תורה לא בערתי ממנו בטמא כדלאמר בצמה מדליקין (שבת דף כה.ה) ור"ת מפרש דאינטריך קרא הכא לאסור כציעה והדלקה שלא כדרך הנאותו כגון כציעה דמאנים ורמונים ודברים דלאו אורחיהו והדלקה אינטריך

לשמן שאין עומד להדלקה כלל וההוא דפרק כל שעה (פסחים דף טז.ה): דהוה ^ט שייף לצרמיה ^י כגוהרקי דערלה וקאמר מידי דרך הגאה קעצידנא התם לא הוה דרך הגאה כלל וקסה לפי' דהא צעי למפשט מהכא דחזותא מילתא היא ודחי דשאי הכא דגלי קרא משמע דלא אמתא קרא למיסר שלא כדרך הגאה אלא למיסר אע"ג דליכא אלא חזותא בעלמא וא"ת אם כן מיפשוט לאידך גיסא מדאינטריך למיסר שמע מינה דחזותא לאו מילתא היא ויש לומר דאיכא למילף מהכא דחשיב כאילו הוא בעין ותימה לרבי יהושע דגמר דערלה פרי מפרי מבכורים בפרק העור והרוטב (חולין דף קב: ושם) וסבר דאין סופגין את הארבעים על הערלה אלא על היוצא מן הזיתים ומן הענבים אבל היוצא משאר פירות מותר היאך יאסר לכזוע במשקיהן מן החורה וכל שכן צמיס שנישורו כזה הקליפין ויש לומר דלא אינטריך קרא אלא שלא יצעז צזיתים וענבים וציוצא מהם או בממשות של עפרוריות הקליפין הנטחנין ומיהו לא יצעז דקתני בצרייתא מיירי שפיר בכל עניני כציעה דערלה ומשקיהן בכל ענין ומדרבנן ומיהו קרא לא אחיא אלא כדפרישית אי נמי יש לומר דפרי דערלה דוקא גמר פרי מפרי דביכורים ולהכי אימעוט משקה דידהו אבל שומר לפרי דאיתרבו מאת פריו את הטפל לפריו לא אמעיט משקה דידהו וליכא למעוטי מפרי דביכורים דביכורים ליתנהו בשומר לפרי כלל ואע"ג דהוי השתא טפל חמור מן העיקר יש ליתן טעם שלא יקשה מזה על שמעתא דריש ארוהו מקומן (נחםס דף מח.ה): אבל אין לומר דלף על גב דליכא מלקות ציוצא משאר פירות עשה דערלתם ערלתו איכא דהא אכל מאי דכתיב וערלתם קאי לא יאכל דכתיב כמר הכי ועוד אם היה במשקה דשאר פירות דערלה איסור עשה אם כן מנא ליה שלא יצעז בו הא אינטריך לאסור המשקין בשמיה ובהנאה כשהן בעין ואין להקשות כיון דאיתרבי שומר לפרי דלא חזי לאכילה אם כן על כרחך מיתסרא ערלה כהנאה ולמאי אינטריך קרא שלא יהנה דהא איכא שומרין טוצא דחזו לאכילה:

עין מושפט נר מצוה

פד א ב מ"י פ"י מהל' שפירות הלכה ד סמג
עשין פטו טוש"ע ח"מ ס"י
שז סעקיף ג:

פה ג ד מ"י פ"ג מהל' גולה ואצירה הלכה י
טוש"ע ח"מ ס"י
שסג סעקיף יא:

פו ד מ"י פט"ו מהלכות
מאכלות אסורות הלכה כ:

פי ו מ"י שס פ"י הלכה ט
סמג
לאזין קמד **טוש"ע י"ד ס"י**
רלד סעקיף ב:

פז ז מ"י פ"ו מהלכות
שמטיין הלכה ב:

לעזי רש"י

שו"ן [שבו"ן]. סבן.

מוסף רש"י

מנין שלא יהנה ממנו ולא יצבע בו. שלא יהנה ממנו כגון שלא יטעע בו צפירי הראוי לטעע בו, כגון קליפי אגוזין ושומר לפירי אסור כפירי (קדושין נז: ובכ"ז פסחים כב.). ולא ידליק בו את הגר. כגון בשמן של ערלה (שם ושם).